

Colecția NECHITA
FLORIAN

Colecția MARIA MIRELA PODUȚ, CORINA
ISABELLA CSISZÁR

Colinde

Ceremonialul nupțial în comuna Satulung

Noi colindăm la fereastră

1.

Frații noștri îs duși de-acasă
În fundu Italiei
Să oprească dușmanii
Să nu vie p-aicea
Să nu pustie țara.
Țara noastă-i strămoșească
Nu trebe s-o pustiască;
Țara noastă-i o moșie
Nu trebe să o pustie
Țara noastă cu avere;
Nu trebe să ne-o ieie.

De la Preluca Nouă, 1960

Cine, cine stă la masă

2.

Stelele o pticat pă jos
De tinzaiu lui Hristos.
Stați, voi stele, nu pticați,
Lăsați să vă tinzuiască
Că-s pă palmă jidovească
Numa să nu-și bănuiască.

De la Preluca Nouă, 1960

Începea chemarea la nuntă cu bote gătate cu plântici, flori și batic. Era ca un toporaș, un palțau. Și chemătorii umblau a chema cu botele cele. Umblau câte doi într-un loc, noi am avut doi în Buciumi, doi în Văleni, unde ai avut neamuri și o trebuit să le inviți la nuntă și ai trimis chemători.

La noi să făcea duminica sau joia nuntă. Și răspundeau cu colac, cu un batic, o oală, nu ca amu cu milioane. Și duceau și invitații pancove de acasă și horincă. Tăieu o oaie, cu aia făceau nunta. Femeile care ți-o fost neam mergeau să ajute la gătit. Se dădea guiaș de oaie la nuntă și să tăieu găini și să făcea levișă cu răstăuță. Este și o zicală: *Răstăuță la Fersig!*¹

La mnire când méréu, era o meșcioară pregătită cu un colac, un blid în care puneau grâu, o găleată cu apă. Erau doi t'emători care ziceau:

Ce saltă, ce veselie,
Ce lucru poate să hie?!
Ce stați aicia adunați
Dumneavoaste iubiți frați?!
Trei luni sunt d'e când venim
Ne uităm și nu dormim
Dar așe lucruri gătite
Încă nu ne-o fost ivite
Afară feciori jucând
În casă fet'e plângând.
Însă plâng cu desfătare
Tocmai ca la un haț mare
Unii cu unii învingând
Cujetă înt-a lor gând.
Noi vedem poarta legată
Lângă ié e multă gloată.
Poarta-i legată cu paie
Gloata-n cap stă să ne saie.
D-apoi drept aceie vă rugăm
Și sfat sănătos vă dăm
Să fiți cu noi buni și blânzi
Că noi nu suntem flămânzi,
Nici nu ne t'emem de voi

¹ Performer Vasile Coza, 85 ani, Fersig, 2015;

Măcar suntem numai doi
Că vi-i gloata minunată
Cu fel d'e gătire armată
Și a noastă mai încet
Vin'e înapoi tot drept
Tot cu puști și cu pistoale
Mai mulți cu mâinile goale.
Noi prin codri am umblat
Prin poieni frumoasă, dumbrăvi răcoroasă.
Când fu la loc de mijloc,
Stătu toată oastea-n loc
C-am dat de-o urmă de fiară.
Unii ziceau că-i urmă de zână
Să hie-a-mpăratului cunună.
Până la urmă-am aflat
Că-i urmă de căprioară
Să fie-a-mpăratului soțioară.
Iar nunu cel mare
Cu grija-n spinare,
Călare pe-un cal,
Ca pe-un Ducipal,
Să răd'ică-n scări
Și să umflă-n nări
Și vă cură ochii roată
Păstă oșt'irea lui toată.
Și când încoace privea,
El văzu o floricea
Și văzând că nu crește, că nu rod'ește
Și nici locu nu-i priește,
Ne-a ales pe noi doi voinici
Cu caii bine hrăniți,
La patru picioare potcod'iți
Și ne-o dat drumu-nainte
Să călătorim fierbinte.
Noi am venit din țara de sus, dinspre apus,
Până d'iganii potcoavele și le-o pt'ierdut.
Și-au vin'it până-n acest capăt de sat,
Colo-n Iadără und'e este-on pom strâcat
S-o rupt o podea cu mine
Și căzui fără rușine
Până nașii ne-o aflat,
Urma ni s-o astupat.
Și-am umblat din loc în loc
Până-n acest loc unde este-a nost noroc.

Noi vid'em vin'ind din casă
O grămadă cu mâinile ridicate
Tăț cu gurile fript'e d'e săt'e.
Noi ăștia cu mâinile ridicate
N'e temem d'e ăștia d'e pângă păret'e

Când cina Iisus la masă

3.

Când cina Iisus la masă
Jidovii stau după masă

Refren

**Domnu drăguratu
bradu**

Dacă-o gătat de cinat
Pe Iisus l-o și legat

Refren

Și l-o dus din sat în sat
Până la casa de sfat.

Refren

Acolo dac-o ajuns
Cu sulia l-o străpuns
Sângele pă jos o curs.

Refren

Maica Sfântă așa o
strigat:

- Aduceți paharele
Să stăvilim sângele

Refren

Că-i sânge nevinovat
Că-i păcat pă jos vărsat!

*De la Preluca Nouă,
1960*

Pe sub poala pomilor

4.

Pă sub poala pomilor
Pasc oile Domnului.
Umăt mare ce-o pticat
Oile toate o zderat
Dumnezău o audzât
Jos la ele o coborât
Pe-o scară mândră de
ceară,
Culegându-și flori de

vară
La fete și la feciori
Să le fie-n sărbători.
Mnetale gazdă!

Cu gurile fripte de săt'e
Că ne-or mânca iepele toate.
Și iepele-s a făta
Și-i mânca și dumneata.

De la Preluca Nouă, 1960

La tăt omul de Crăciun

5.

La tăt omul de Crăciun
Arde lumina-n casă
Și de-o fi rău
Și de-o fi bun,
Are ceva pă masă.
Afară ninge-i tare frig
Pă sobă cald îi vinul,
Pă masă nuci și mere sunt,
Așa-i la tot creștinul
Se naște astăzi scump Iisus.
Lumina lumii o lasă,
Căldura-n inimă ne-o dus,
Ne-o strâns pe toți la masă.
La geam se văd colindători
Cu o colindă veche
Să aibă gazda mult noroc
Cântăm la trei ferestre
Să fie omul mult mai bun
Să fie sănătate,
Să aibă și cei ce n-o avut
S-avem cu toți de toate.

De la Preluca Nouă, 1960

6.

Noi umblăm să împlinim

Noi umblăm să împlinim
Ref.
Obiceiul din bătrâni

Joc nupțial din Satulung; foto: Felician Săteanu

Așa le spuneam la ceia din partea miresei. Atunci ăia dădeau replică. Zăceau:

Roată, roată pângă masă
Să iasă rău din casă
Să se baje binele
O dată cu mnirele.

Când să intra la nuntă în curte, era la mijloc o masă cu o farfurie de tablă cu grâu. Și feciorii aruncau cu grâu și strigau strigături. Și la final aruncau farfuria ceie de tablă păstă casă, n-o mai găsea nime.

Să trăiești nănaș mare,
Mare-i cinstea dumitale
Ai pus pene de păun,
Să botezi și să cununi.
Să ai un sat jumătate
De fine și de nepoate.

Să trăiești nănaș mare
Mare-i cinstea dumitale,
Să cununi miresele
Să săruți nevestele,

Să trăiești nănaș mare
Mare-i cinstea dumitale,
Paharu nu ți l-oi bé,
Horinca-i a mé.
Paharu-i a gazdii,
Frunză verde cucuruz,
Păhare cu fundu-n sus.²

Apoi înconjurau meșcioara. Țștia de pe marjine aruncau grâu și fetele chiuiiau mereu și de mireasă și de mire. Socrul cel mare îi aștepta c-o litără d'e horincă în mână, soacra cea mare cu on blid de turte. Și apoi să zice:

Ce umblați, ce căutați,
Vreți ca sama să ne dați
C-ați venit tocmai pe jos
Până ce-ați dat d'e mninos.
Numa că noi suntem înțelegători
Și vă vom da ajutori
Că noi aicia avem d'e toate
Cele mai bune bucate
Ce stau gata preparat'e.
Preparat'e foarte bine
Cu tot felu d'e legume
Ardei, morcovi și cu ceapă
D'e îți lasă gura apă.
Muzică mai este încă
Ce stă gata să vă zăcă.
Aici îi viață ca și-n rai
Orice la îndemână ai.
Numa este-on pic de bai
Ca să știți de-a bună samă
C-aici este-o mică vamă.
Vama dacă îți plăti
Înăuntru v-om slobozi
Și v-om da tot ce-ți pofti
Așa că stimați conducători de oști
D'e vreți să hiți oaspeți noști
Băgaț mâna-n buzunare
Și scoateți ceva parale.
De nu-ți băga mâna-n jeb
Îți cam înghiți în sec.
Eu vă spui așa să știți
Că și noi sunt'em hotărâți
Că și-a noastă oaste-i numeroasă
Și îți face cale-ntoarsă.

Obicei de colindat
Pă Iisus de colindat.
Ref.
Pă Iisus de căutat.
Pă Iisus îl căutam
Da tare greu îl aflăm.
Că Iisus nu să arată
Numa inimii curate
După cum Scriptura
scrie
Iisus iară va să vie
Într-o peșteră pustie
Unde nime nu-l așteaptă
Că toți is duși să să
bată;
Unde-i lume la bătaie,
Unde om pă om să taie.
Păstă paișpe mii
De bătrâni și de copii.
Păstă 14 mii de prunci
Au fost omorâți atunci.
O, ce Crăciun plin de
sânge
Astăzi toată lumea
plânge.
Plâng și îngerii din cer,
Când văd pasărea de fier.

*De la Preluca Nouă,
1960*

Masa rotilată

7.

Masă rotilată,
Masă făcută din ptiatră.
Hai, da leri-i Doamne,
Făcută din ptiatră.
La mijloc de masă,
Bis
Refren
Mândru pom s-aleasă
Poamele pticară,
Haida leri-i Doamne,
Refren

² Performer Vasile Coza, 85 ani, Fersig, 2015;

Poamele pă masă,
Frunzăle sub masă.
Doi îngeri veniră
Bis
Refren
Și le culejeră
Și le trimăsără.
P-un picior de plai,
La poartă de raiu,
La poartă de rai.

De la Preluca Nouă, 1960

Paște oaia-n cotitură

8.

Paște oaia-n cotitură
Vine lupu, mielu-i fură,
Rămâne oaia sângură.
Vine mama lui Iisus
Cu cizmele tropotind
Cu lacrimi până-n pământ.
Scoală-te, Ioane, hai
C-o vinit pretini de-ai tăi.
Vie, că nu mi-i de ei.
Gazdă, de te-ai supărat,
Pânce noi ți-am colindat,
Noi ne-om duce pă cărare,
Nu ți-om face supărare.

De la Preluca Nouă, 1960

Traje vântu cam din josu

9.

Traje vântu cam din josu
Bis
Doi și nedoi

Iar de cumva nu sunteți lămuriți
Că cu ce veți fi serviți
Vă dau și să cuștuliți.
Ș-apoi după cum îi dat'ina,
Io acum v-oi înt'ina
Să trăiți cu mnic, cu mare,
Să aveți poftă d'e mâncare.

Apoi înt'inăm și le spun la nași iară:

Aș mai zice vorba ceie
Trece-vă mai rău costreia
C-apoi dad'e ni-ți plăt'i
Până ce-a hi una, alta
V-oi da câte-o gură de horincă
Să vă umble pân burtică.
Ș-apoi să trăiești naș mare,
Înt'ina-oi dumnitale,
Dumnezo să t'e trăiască
Și de rău să t'e ferească
Și când te-om cota
Să n-avem d'e und'e t'e lua.³

Fetele și feciorii mergeau după nănași. Mergeau cu mai mulți muzicanți și îi duceau la biserică. Mirele cu alaiul lui se întâlneau cu mireasa și alaiul miresei direct la biserică.⁴

Când merg după nănași:

Aieștia-s nănași, nănași
I-am adus din Făgăraș
Nu i-am adus de făloși
I-am adus c-o fo bănoși.

Aieștia-s nănași, nănași
I-am adus din Făgăraș
Nu i-am adus de făloși
I-am ales c-o fo frumoși.

La nănașa sub fustiță
Este-un pui de veveriță
Nănașu cu pușculița
Dă să-mpuște veverița.

La nănașa-ntre pt'icioare
Este o oală cu unsoare

³ Performer Grigore Buie, 69 ani, Pribilești, 2015;

⁴ Performer Vasile Coza, 85 ani, Fersig, 2015;

Nănașu de a griji
Tată vara a pârgăli.

La nănașu sub cotet
Este o boaje de cureti.
Nănașu s-o făcut țap
Ș-o luat bojoiu-n (broazbă, căpățână) cap.

Nănașu ce minte are
Ar sări pă dumneatale.

Nănașu-i cu haine nouă
Și le-o cumpărat pă ouă;
Nănașu-i cu haine verzi
Le-o cumpărat pă bureți.

La inimă-i măruț roșu
din grădină
Pântr-un rozmarin
frumosu
Bis
Doi și nedoi.
La inimă-i măruț roșu.
Bis.

*De la Preluca Nouă,
1960*

Mulțumituri la colindă

Când ne-am dus la biserică mirele o trebuit să-mi ridice balțul, să mă sărute, în fața bisericii. Doi tineri duceau mireasa, pe jos, până la biserică și am mers așa cu balțu pă față ca și calu cu obloane.⁵

La biserică, mirele să sărută cu mireasa și intră în biserică. Mirele intră singur cu alaiul lui și pe urmă intră mireasa. Și dacă erau fugiți mirii și se cununau, nu avea voie mireasa să intre cu balț în biserică. Dacă ai fo fată cuminte trebuia să te duci cu capul gol în beserică. Și îți punea popa cu crucea balțu și îl tomneau nănașii. Fata trebuia să-și poarte cistea și omenia. Și cum era bine, rău, o stat laolaltă. Și nu prea s-o luat din dragoste, s-o luat mai mult după avere. Să înțelegeau părinții între ei cu două săptămâni înainte.⁶

În drum spre cununie:

Trecem podu nisipos
Cu mirele cel frumos;
Trecem valea nisipoasă
Cu mireasa cea frumoasă.

În Pribilești îs feciorii
Ca și-n Vicea dibolii;
În Pribilești îs fet'ile
Ca în Vicea iepile.

Primă rozosină-n cui
Fată ca și mine nu-i.
La obraz îs ca ruja
M-oi țuca cu cine oi vrea;

10.

Iată gazdă vesel, bun
C-am ajuns Sfântu
Crăciun,
Și găzdoaia vesăloasă,
C-o gătat mândru pân
casă.
Pă la uși cu pupi de ruji,
La ferești cu flori
domnești,
Pă masă vo 5 uiegi.
De-ar si zece tăte-or
trece,
Că suntem vreo
optsprezece.
De-ar fi ș-un kilom de
miere,
Pă grumaz mai bine ar
mere.

*De la Preluca Nouă,
1960*

11.

Scoală, gazdă, dă cârnați
De mi-i da, de nu mi-i
da,

⁵ Performer Grigore Buie, 69 ani, Pribilești, 2015;

⁶ Performer Vasile Coza, 85 ani, Fersig, 2015;

Mai mult nu ț-o colinda
Că mi-i scurtă gubuța
Și mă tem c-oi îndeța.

De la Preluca Nouă, 1960

12.

Ieși afară, jupâne,
Și mă apără de câne!
Vai, bine m-ai apărat,
Că tăt, tăt, tăt, m-o sfârticat.

De la Preluca Nouă, 1960

O stea s-o ivit

13.

O stea s-o ivit
Bis.
Colo la răsărit
Bis.
Și-atuncea trei crai
După stea s-au dus,
Bis
Până ce-au ajuns,
În cel loc mai sfânt,
Unde s-a născut,
Tânăr împărat,
Bis.
Și cu David crai.
David crai zicea:
- Pruncii s-or tăia,
Maicile plângea.
Bis.
Maicilor, nu plângeți,
Pruncii n-or muri,
Că s-or preamări,
În cer cu îngerii
Ș-a lor sufletele
S-or preface în stele
Ș-or luci frumos,

La obraz îs ca ș-o floare
Badea după mine moare.

Nu-ți hlizi bade dinți
Că s-or spărie sfinți
Că te-ai mai hlizit o dată
Ș-o fo sfinți să să bată.

Ai de mine hâdu ești
Nu te-aș țuca să-mi plătești;
Să-mi dai vaca din poiată
Nu te-aș țuca bade o dată.

Iui-aș iui,
Da mi-i aici drăguțu
Și mi-o făcut cu ot'iu
Să nu iuiesc altu.
Că să teme c-oi muri
Și ca mine n-a mai fi.

Tu, mireasă logodită
Spânzură-te de-o rătită,
De-a hi bine spânzurată,
A fi bine măritată.

Tu, mireasă, fătu meu,
Fă-i tu la mirele tău,
Scăunaș cu tri pt'icioare,
Să nu margă-n șezătoare,
La căsuța cea din die,
La drăguța cea dintâie.

Cam două ore avea loc acest schimb de replici, mergând spre casa miresei și spre cununie.

Când intrau în biserică la cununie strigau:

Ieși afară domn părinte,
Ie-ți în mână o cărticică
Și cunună o floritică;
Ie-ți în mână un patrafir
Și cunună-un un trandafir.

Când ieșeau de la cununie, numa feciorii, t'emătorii, ieșeau înainte mnrilor. Apoi la mnrreasă i se puneau o pălărie, un clop și strigau: